

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

19 septembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Ion Guzun

a judecat în ședință fără participarea părților recursul ordinar declarat de avocatul Caragia Elisaveta în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2016, în cauza penală în privința lui

*Trifaniuc Alexei Vasilii, născut la xxxx,
originar și domiciliat în satul xxxx, raionul xxxx,*

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 12.06.2014-14.09.2016;

instanța de apel: 26.10.2016-19.12.2016;

instanța de recurs: 03.07.2017-19.09.2017

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Călărași din 14 septembrie 2016, *cauza fiind examinată în baza art. 364¹ Cod de procedură penală*, Trifaniuc Alexei a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.193 Cod penal, cu încetarea procesului penal în temeiul art.60 Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

S-a admis parțial acțiunea civilă, dispunându-se încasarea de la Trifaniuc Alexei în beneficiul lui Trifaniuc Ana a prejudiciului moral în mărime de 5000 (cinci mii) lei, în rest, acțiunea civilă a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, Trifaniuc Alexei s-a aflat în relații de căsătorie cu xxxx din anul 1991 până la 20 decembrie 2005. Prin hotărârea Judecătoriei Călărași din 29 iunie 2006 s-a partajat averea comună în devălmășie, după divorț xxxx a locuit separat de fostul soț în altă localitate, iar partea ei de casă a rămas nelocuibilă. Din anul 2006 și până în prezent acesta intenționat a schimbat de mai multe ori lacătele la ușile casei, astfel îngrădindu-i xxxx dreptul de a pătrunde în partea sa de imobil ce-i aparține cu drept de proprietate, ocupându-i în întregime fără nici un drept bunul imobil, creându-i proprietarului impedimente de a se

folosi după buna sa dorință de imobil, totodată a amenințat-o cu aplicarea violenței fizice, manifestată prin aceea că, el la 03 iunie 2013, 06 iunie 2013, 07 iunie 2013, 18 iunie 2013 și 21 octombrie 2013 în timpul zilei în momentul când ea intenționa să pătrundă în imobilul ce-i aparține cu drept de proprietate acesta o amenința cu răfuiala fizică și nu-i permitea să se apropie și să se instaleze în partea de casă ce-i aparține, iar pe parcurs i-a deconectat energia electrică prin tăierea firului electric de pe perete.

3. Nefiind de acord cu sentința partea vătămată a depus în termen apel prin care a solicitat casarea parțială a acesteia în latura civilă, rejudecarea cauzei în această parte, cu admiterea integrală a acțiunii civile și încasarea sumei de 50 000 lei.

În motivarea cererii de apel, partea vătămată a invocat că:

- prima instanță nu a luat în considerație circumstanțele cazului și anume faptul că, partea vătămată și civilă, timp îndelungat a fost agresată fizic și verbal de către inculpat;

- nu este de acord cu prejudiciul moral evaluat de instanța de judecată, deoarece aceasta a concluzionat pripit, eronat, subiectiv, fără o analiză deplină și obiectivă a cazului, iar suma de 50 000 lei urmează a fi încasată pentru toate suferințele cauzate, fiind legală, întemeiată și echitabilă.

3.1. Suplimentar, la apelul declarat la 29.09.2016, partea vătămată a declarat apel la 04.11.2016, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea sentinței în partea încasării prejudiciului material și moral pentru xxxx, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă integral acțiunea civilă și dispusă încasarea de la Trifaniuc Alexei a prejudiciului material și moral indicat în acțiunea civilă - 29 100 lei și câte 100 lei lunar, pentru perioada de timp cât a fost alungată din casa sa, iar în total 9 100 lei.

3.2. Avocatul Grigoraș Constantin în numele părții vătămate a depus apel suplimentar la 10.11.2016, solicitând casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie stabilită pedeapsa conform infracțiunii comise, iar acțiunea civilă să fie admisă integral.

În motivarea cererii a invocat că:

- acțiunile ilegale ale lui Trifaniuc Alexei față de xxxx au avut loc începând cu anul 2006 și până în anul 2015, ceea ce denotă faptul că Trifaniuc Alexei a săvârșit o infracțiune prelungită, care a fost curmată în anul 2015. Prin hotărârea Judecătorei Călărași din 24 decembrie 2013, inculpatul a fost obligat să nu-i creeze reclamantei xxxx impedimente la folosirea casei de locuit din satul Leordoia, r-1 Călărași și cu toate acestea, inculpatul continua acțiunile sale ilegale față de reclamantă și nu elibera partea de casă, împiedica pătrunderea reclamantei în casă, aplica violență fizică și psihică împotriva acesteia;

- urmărirea penală a fost pornită la 17.09.2013 în urma plângerilor înaintate de către xxxx împotriva acțiunilor ilegale din partea inculpatului, în care acesta a fost bănuțit, apoi învinuit de comiterea infracțiunii prevăzută de art. 193 Cod penal, iar cauza

a fost expediată în instanța de judecată la 12.06.2014 și examinată într-un termen prea lung cu încălcarea termenului rezonabil de examinare a cauzei, creându-i părții vătămate și mai mari suferințe. Deși era pornită urmărirea penală împotriva lui Trufaniuc Alexei, acesta continua acțiunile sale ilegale îndreptate împotriva părții vătămate și a copiilor, cauzându-le în continuare suferințe fizice și psihice;

- partea vătămată a anexat la materialele dosarului multiple plângeri, însă nici instanța de judecată, nici acuzatorul nu a dat apreciere acestor plângeri, iar Trufaniuc Alexei și-a continuat acțiunile sale ilegale, până în anul 2015, iar prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18.05.2015, inculpatul a fost obligat să părăsească locuința comună din satul Leordoiaia, r-1 Călărași, deoarece aplica violență fizică și psihică asupra reclamantei și pentru tulburare de posesie;

- acțiunile violente a inculpatului împotriva xxxx în preajma copiilor i-a provocat acesteia sentimentul de frică în raport cu insecuritatea proprie și a copiilor, labilitate emoțională crescută însoțită de tulburări de somn, subestimare, neîncredere în forțele proprii și într-un viitor mai fericit. Aceste consecințe ca urmare a acțiunilor ilegale din partea inculpatului sunt expuse și în raportul de evaluare psihologică a victimelor xxx și fiicei sale, xxxx, care s-au aflat la Centrul de Plasament în perioada 24.06.2015-24.07.2015;

- inculpatul a săvârșit o infracțiune prelungită, iar încetarea cauzei pe motivul expirării termenului de prescripție de atragere la răspundere penală este nejustificată și nemotivată. Acțiunile ilegale de violență în familie și tulburare de posesie au fost constatate prin decizia Curții de Apel din 18.05.2015, pe care inculpatul nu a contestat-o și prin urmare, instanța de fond a pronunțat o sentință nemotivată în latura penală, de încetare a procesului penal, deoarece termenul de prescripție nu a expirat și este în vigoare și în prezent;

- instanța nu a adus careva argumente de ce probele anexate în susținerea acțiunii civile de reclamantă nu sunt suficiente pentru ca acțiunea civilă să fie admisă integral, mai mult că inculpatul nu a obiectat. În sentință nu se regăsesc prevederi ale legislației civile în baza cărora instanța își motivează soluția adoptată în partea admiterii/respingerii acțiunii civile;

- instanța de judecată a privat-o pe partea vătămată de dreptul de a înainta o acțiune civilă în ordinea procedurii civile, ceea ce o plasează în calitate de victimă, de acum ca rezultat al a unui proces inechitabil de judecată și limitarea accesului la justiție.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2016, au fost admise apelurile declarate, casată parțial sentința instanței de fond și pronunțată o nouă hotărâre în partea stabilirii pedepsei și în latura civilă, pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care, lui Trufaniuc Alexei recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.193 Cod penal, i s-a stabilit pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 300 unități convenționale.

S-a dispus încasarea de la Trufaniuc Alexei în beneficiul părții vătămate xxxx a

prejudiciului moral de 30000 lei, iar celelalte pretenții ale acțiunii civile au fost respinse ca neîntemeiate.

În rest, dispozițiile sentinței au fost menținute.

4.1. Audiind participanții la proces, verificând legalitatea și temeinicia sentinței atacate, pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și probelor cercetate, prezentate instanței de apel, precum și probelor administrate de instanța de fond, cercetate suplimentar în ședința instanței de apel, Colegiul *a constatat* că, Trifaniuc Alexei s-a aflat în relații de căsătorie cu xxxx din anul 1991 până la 20 decembrie 2005. Prin hotărârea Judecătoriei Călărași din 29 iunie 2006 s-a partajat averea comună în devălmășie, după divorț xxxx a locuit separat de fostul soț în altă localitate, iar partea ei de casă a rămas nelocuibilă. Din anul 2006 și până în prezent acesta intenționat a schimbat de mai multe ori lacătele la ușile casei astfel îngrădindu-i xxxx dreptul de a pătrunde în partea sa de imobil ce-i aparține cu drept de proprietate, ocupându-i în întregime fără nici un drept bunul imobil, creându-i proprietarului impedimente de a se folosi după buna sa dorință de imobil, totodată a amenințat-o cu aplicarea violenței fizice, manifestată prin aceia că, el la 03 iunie 2013, 06 iunie 2013, 07 iunie 2013, 18 iunie 2013 și 21 octombrie 2013 în timpul zilei în momentul când ea intenționa să pătrundă în imobilul ce-i aparține cu drept de proprietate acesta o amenința cu răfuiala fizică și nu-i permitea să se apropie și să se instaleze în partea de casă ce-i aparține, iar pe parcurs i-a deconectat energia electrică prin tăierea firului electric de pe perete.

Aceste acțiuni ale lui Trifaniuc Alexei au fost încadrate juridic corect de instanța de fond în baza prevederilor art.193 Cod penal, care au fost recunoscute integral de către Trifaniuc Alexei în ordinea stabilită de art.364/1 alin.(4) Cod de procedură penală, deci prima instanță în strictă conformitate cu legislația în vigoare, a examinat cauza în procedură specială pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Instanța de fond a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpatului care a fost dovedită cu certitudine și fără echivoc, dând faptei săvârșite încadrarea juridică corespunzătoare materialului probator administrat.

Cât privește latura penală, Colegiul penal a menționat că, instanța de judecată nemotivat a admis demersul acuzării de încetare a procesului penal în privința inculpatului, or, prima instanță nu a constatat anume când a început a curge termenul de prescripție ca apoi acesta să fie constatat expirat. Mai mult, este reținut faptul că acțiunile inculpatului Trifaniuc Alexei au avut loc începând cu anul 2006 și până în anul 2015, toate aceste acțiuni au fost probate prin materialele dosarului, aceasta fiind indicat inclusiv de instanță la fapta stabilită și anume din anul 2006 și până în prezent acesta intenționat a schimbat de mai multe ori lacătele la ușile casei, astfel îngrădindu-i Anei Trifaniuc dreptul de a pătrunde în partea sa de imobil ce-i aparține cu drept de proprietate.

Prin hotărârea Judecătoriei Călărași din 24 decembrie 2013, inculpatul Trifaniuc

Alexei a fost obligat să nu-i creeze reclamantei xxxx impedimente la folosirea casei de locuit din satul Leordoia, r-1 Călărași, ori în pofida la acest fapt, inculpatul continua acțiunile sale ilegale față de reclamantă și nu elibera partea de casă, împiedica pătrunderea reclamantei în casă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 mai 2015, inculpatul a fost obligat să părăsească locuința comună din satul Leordoia, r-1 Călărași, în legătură cu aplicarea violenței fizice și psihice asupra reclamantei și pentru tulburare de posesie, însă inculpatul își continua acțiunile sale ilegale, chiar și în prezența polițistului de sector, care nu au luat nici o măsură în apărarea reclamantei și a copiilor.

Deci, chiar și atunci când era emisă ordonanța de protecție a victimelor violenței în familie, care urma a fi executată de către inculpat, iar OUP să țină evidența de executare a acestei ordonanțe, inculpatul continua acțiunile sale împotriva reclamantei/parte vătămată și copiilor ei, iar toate acțiunile ilegale au urmat până în luna mai 2015.

Colegiul penal a reiterat că Trifaniuc Alexei a comis o infracțiune prelungită, iar încetarea cauzei pe motivul expirării termenului de prescripție de atragere la răspundere penală este nejustificată și nemotivată, ori mai mult, acțiunile ilegale de violență în familie și tulburare de posesie au fost constate prin decizia Curții de Apel din **18 mai 2015**, pe care inculpatul nu a contestat-o, rezultând în acest sens că termenul de prescripție nu a expirat și este în vigoare și în prezent.

De asemenea, Colegiul a considerat că, circumstanțele invocate de către prima instanță nu îndreptățesc fapta comisă de către inculpat și deci, nu poate genera aplicarea unei pedepse neechitabile. Mai mult ca atât, soluția adoptată de către prima instanță nu și va atinge scopul de corectare și reeducare a inculpatului, pentru a nu admite pe viitor săvârșirea a astfel de infracțiuni, or, aplicarea unei pedepse penale cu amendă ar asigura conștientizarea de către Trifaniuc Alexei a celor comise cu adoptarea unor concluzii corecte. Instanța a considerat ca fiind rațională aplicarea față de Trifaniuc Alexei a unei pedepse cu amendă în mărime de 300 unități convenționale, prevăzută de art.193 Cod penal.

Colegiul penal a considerat ca întemeiate argumentele invocate de apelanți cu privire la latura civilă a cauzei penale, or, de către partea vătămată a fost înaintată acțiune civilă prin care a solicitat încasarea sumei de 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și 9100 lei cu titlu de prejudiciu material.

Prima instanță nu a stipulat în baza căror probe și-a întemeiat soluția referitor la admiterea parțială a acțiunii civile în partea încasării prejudiciului moral, pe când soluția în partea încasării prejudiciului material de respingere totală este fondată, deoarece partea vătămată nu a prezentat nici un înscris ce ar confirma suma pretinsă, iar instanța nu a stabilit corect mărimea prejudiciului moral, nu a ținut cont de suferințele psihice și fizice care i-au fost provocate părții vătămate în rezultatul acțiunilor infracționale ale inculpatului și prin urmare, Colegiul penal a considerat că suma prejudiciului moral de

30 000 lei este echitabilă dreptului pretins a fi încălcat.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către avocatul Caragia Elisaveta în numele inculpatului, prin care, indicând temeiul prevăzute de art. 427 alin. (1), pct.11) Cod de procedură penală, a solicitat casarea acesteia cu menținerea sentinței instanței de fond.

În motivarea cererii de recurs a invocat că:

- din probe administrate rezultă că infracțiunea incriminată inculpatului a fost comisă până în octombrie 2013, când s-a prezentat executorul judecătoresc pentru a pune sechestru pe bunurile lui Trifaniuc Alexei, moment din care ultimul nici nu a mai opus rezistență la ocuparea casei de către partea vătămată și prin urmare, infracțiunea incriminată inculpatului este o infracțiune ușoară, iar conform art. 60 Cod penal, termenul de prescripție pentru atragere la răspundere penală este de 2 ani și astfel, instanța de fond corect a încetat procesul penal;

- instanța neîntemeiat a apreciat prejudiciul moral în sumă de 30000 lei, dând apreciere unor probe care nu au legătură cu învinuirea înaintată inculpatului.

6. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 11 Cod de procedură penală, a depus referință procurorul, care s-a expus întru inadmisibilitatea recursului ordinar declarat, ca fiind vădit neîntemeiat, deoarece lipsesc careva temeiuri de casare a hotărârii contestate.

6.1. Asupra recursului ordinar a depus referință și partea vătămată, Trifaniuc Ana, prin care a solicitat inadmisibilitatea acestuia, deoarece este vădit neîntemeiat.

7. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente:

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, *judecând recursul, instanța de recurs este în drept de al admite, cu casarea totală a hotărârii atacate și să mențină hotărârea primei instanțe, când apelul a fost găsit admis.*

Colegiul lărgit judecă recursul ordinar declarat de avocat prin prisma prevederilor art. 424 Cod de procedură penală, luând în considerație motivele invocate în argumentarea acestuia în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 11) Cod de procedură penală și anume că, *există o cauză de înlăturare a răspunderii penale* și anume faptul că, procesul penal intentat în privința lui Trifaniuc Alexei urmează a fi încetat în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, iar încasarea cuantumului prejudiciului moral în mărime de 30000 lei este neîntemeiată și lipsită de argumentare.

Colegiul constată că aceste temeiuri și-au găsit confirmare în speța nominalizată, reieșind din următoarele circumstanțe.

După cum s-a enunțat mai sus, prin sentința primei instanțe, examinată în baza probelor administrate la faza de urmărire penală, Trifaniuc Alexei a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.193 Cod penal, însă procesul penal a fost încetat în

temeiul art.60 Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, iar acțiunea civilă a fost admisă parțial, dispunându-se încasarea de la Trifaniuc Alexei în beneficiul lui xxxx a prejudiciului moral în mărime de 5000 (cinci mii) lei, în rest, acțiunea civilă a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Astfel, în latura penală, instanța de fond și-a motivat concluzia de încetare a procesului penal, prin faptul că fapta incriminată inculpatului cade sub incidența art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, care constituie temei de eliberare de la răspundere penală, soluție solicitată de procuror și susținută de către partea vătămată și avocatul său.

Însă, cu toate acestea, instanța de apel a apreciat ca fiind întemeiate apelurile părții vătămate și a avocatului său, casând parțial sentința instanței de fond, pronunțând o nouă hotărâre prin care Trifaniuc Alexei a fost condamnat în baza art. 193 Cod penal la amendă în mărime de 300 unități convenționale, cu încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate, xxxx a prejudiciului moral în mărime de 30000 lei.

Instanța de apel și-a motivat soluția de casare, prin faptul că „...*Trifaniuc Alexei a comis o infracțiune prelungită, iar încetarea cauzei pe motivul expirării termenului de prescripție de atragere la răspundere penală este nejustificată și nemotivată, ori mai mult, acțiunile ilegale de violență în familie și tulburare de posesie au fost constatate prin decizia Curții de Apel din 18 mai 2015, pe care inculpatul nu a contestat-o, rezultând în acest sens că termenul de prescripție nu a expirat și este în vigoare și în prezent*”.

În atare situație, instanța de recurs reține ca fiind greșită soluția instanței de apel, deoarece, conform învinuirii, lui Trifaniuc Alexei i se incriminează perioada de săvârșire a acțiunilor ilegale prin anul 2006 și până în prezent, fiind specificată data de 03.06.2013, 06.06.2013, 07.06.2013, 18.06.2013 și 21.10.2013, acțiuni care de fapt au fost constatate și de către instanța de apel, descriind fapta ca fiind dovedită conform art. 394 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală.

Instanța de apel în motivarea sa indică că acțiunile ilegale ale lui Trifaniuc Alexei au urmat până în anul 2015, făcând trimitere la decizia Curții de Apel din 18.05.2015, care de altfel nu are tangență cu acuzarea adusă inculpatului referindu-se la acțiunile ilegale de violență în familie. Prin urmare, instanța de apel a pus la baza soluției de condamnare a inculpatului circumstanțe care nu se întrevăd în rechizitoriu, depășind esențial limitele învinuirii formulate.

Astfel, instanța de recurs constată că această concluzie și o asemenea motivarea soluției instanței de apel nu corespunde normelor legale, odată ce fapta incriminată inculpatului a fost una prelungită, iar ultima acțiune consumată la 21.10.2013, luând în considerație faptul că, infracțiunea prevăzută la art. 193 Cod penal face parte din categoria infracțiunilor ușoare, rezultă că la 21.10.2015 a expirat termenul de doi ani din ziua săvârșirii infracțiunii, temei care cade sub incidența art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal.

Luând în considerație cele expuse, Colegiul penal consideră că instanța de fond corect a ajuns la concluzia de încetare a procesului penal potrivit prevederilor art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, ținând cont și de solicitările procurorului indicate în discursul său din faza dezbaterilor judiciare (f.d. 96, vol. II), deși motivarea instanței este insuficientă prin neindicarea calculului termenului de prescripție a infracțiunii incriminate.

În altă ordine de idei, în ce privește argumentele recurentului în latura civilă și anume că instanța de apel nefondat a dispus încasarea prejudiciului moral în valoare de 30000 lei în folosul părții vătămate, Colegiul penal le consideră de asemenea întemeiate, deoarece instanța a pus la baza soluției sale actele de violență în familie, care de fapt nu au fost incriminate inculpatului și nu au fost constatate de către instanța de apel, motiv pentru care instanța de recurs reține ca fiind argumentată concluzia primei instanțe în latura civilă, suma de 5000 lei, în calitate de prejudiciu moral fiind una echitabilă.

Urmare a celor invocate, Colegiul penal consideră că sentința este legală și întemeiată, motiv pentru care se apreciază că apelurile părții vătămate și a avocatului său, au fost greșit admise, astfel încât recursul declarat de avocatul Caragia Elisaveta în numele inculpatului este unul întemeiat și necesită a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea sentinței primei instanțe.

8. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a), alin. (2), (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Caragia Elisaveta în numele inculpatului, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2016 și menține sentința Judecătoriei Călărași din 14 septembrie 2016, în cauza penală în privința lui Trifaniuc Alexei, deoarece apelul a fost greșit admis.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată publicată la 10 octombrie 2017.

Președinte:

Nicolae Gordilă

Judecători:

Liliana Catan

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Ion Guzun